

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 49/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen talouspolitiikan vaikutuksista lapsiperheköyhyyteen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Li Anderssonin /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 49/2023 vp:

Kuinka moni suomalainen tulee putoamaan Orpon hallituksen päätöksiensä seurauksena köyhyysrajan alapuolelle ja kuinka suuri osa heistä on lapsia,

kuinka paljon hallituksen talous- ja sosiaalipoliittiset päätökset tulevat lisäämään lapsiperheköyhyyttä sekä köyhyyttä yleisesti,

mitkä ovat hallituksen talouspolitiikan tulonjakovaikutukset ja

jos ja kun vaikutusarviot osoittavat, että lapsiperheköyhyys syvenee, onko hallitus valmis perumaan suunnitellut leikkaukset?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriön 9.10.2024 julkaisemien yhteisvaikutusarvioiden mukaan alle 18-vuotiaiden määrä suhteellisesti pienituloisissa kotitalouksissa tulee kasvamaan sosiaaliturva- ja veromuutosten johdosta noin 1,6 %-yksikköä tarkastelussa, joka ei huomioi käyttäytymisvaikutuksia. Vastaavasti koko väestön suhteellinen pienituloisuusaste nousee noin 1,8 prosenttiyksiköllä. Tuloeroja mittaava ginikerroin kasvaa noin 0,45 prosenttiyksikköä.

Hallituksen ratkaisujen päämäärä on taloudellisen toimekkaisuuden lisääminen sekä julkisen talouden vahvistaminen. Kun työllisyydestä syntyvä tulojen kasvu huomioidaan, ginikertoimen muutos jotakuinkin puolittuu. Samalla tulonsiirtojen tarve vähenee, julkinen talous vahvistuu, ja ennen kaikkea työn määrä ja siten yhteiskunnan voimavarojen määrä kasvaa.

Yksittäisten tapausten tarkastelun sijaan on myös tärkeää katsoa kokonaiskuvaa. Yhteisvaikutusarvioiden mukaan esimerkiksi valtaosalla (n. 70 prosentilla) tilastoissa yhden huoltajan taloudeksi luokitelluista perheistä tulojen muutos on pieni tai tulot itse asiassa kasvavat. On totta, että koko väestön tasolla noin 2,5 prosentilla ihmisistä tulot laskevat yli 10 prosenttiyksiköllä.

Suurin ryhmä näistä tapauksista ovat nuoret yhden hengen taloudet, toiseksi suurin ryhmä työikäiset yhden hengen taloudet.

Tarkastelussa kuitenkin huomioidaan ainoastaan suorat verot sekä tulonsiirrot. Esimerkiksi palveluiden, kuten maksuttoman korkeakoulutuksen, arvoa ei huomioida. Palveluilla on merkitys, jota ei voida havaita vain yhden esimerkkilaskelman tai vuositason tarkastelun perusteella. Moni niistä henkilöistä, jotka tässä yhteydessä näyttävät häviävät eniten, ovat tulevaisuudessa pärjääviä koulutettuja henkilöitä.

Hallitus on tehnyt ratkaisuja vaikean taloudellisen tilanteen edessä. Näiden ratkaisujen suurin vaikutus kohdistuu sellaisiin väestöryhmiin, joiden kyky sopeutua on suhteessa hyvä: korkeakouluopiskelijat edustavat väestöstä suhteessa parempiosaista joukkoa. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan saajat ovat työttömistä parhaiten työmarkkinoille kiinnittyneitä ja niinpä heidän mahdollisuutensa työllistyä uudelleen ovat työttömistä parhaat. Toimenpiteiden suurimmat suhteelliset vaikutukset kohdentuvat juuri näihin ryhmiin.

Julkisen talouden alijäämän ollessa nykyisen kaltainen myös vaikeita ratkaisuja on tehtävä. Esimerkiksi työttömyysturvan ja asumistuen suojaosista luopuminen ovat paitsi menoja säästäviä toimenpiteitä, myös osa polkua kohti yhden sosiaaliturvaetuuden mallia. Mallia kohti kulkemisesta on sosiaaliturvakomiteassa muodostettu parlamentaarinen yhteisymmärrys. Hallitus tekee myös muita tätä tavoitetta tukevia toimenpiteitä, kuten edistää yhden etuushakemuksen mallia.

Myöskään kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia ei ole unohdettu. Hallitus aikoo toteuttaa toimeentulotuen kokonaisuudistuksen sekä uudistaa nykymuotoisen työmarkkinatuen. Uudistuksilla pyritään myös vahvistamaan yksilöiden itsenäistä selviytymistä.

Helsingissä 31.10.2023

Valtiovarainministeri Riikka Purra

VN/29153/2023-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: